॥तैत्तिरीय आरण्यकम्॥

॥षष्ठः प्रश्नः॥

ॐ सन्त्वां सिश्चामि यजुषां प्रजामायुर्धनं च॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

प्रेयुवाश्सं प्रवतीं महीरनुं बहुभ्यः पन्थांमनपस्पशानम्। वैवस्वतः सङ्गमंनं जनांनां यमः राजांनः हिवणं दुवस्यतः। इदं त्वा वस्त्रं प्रथमन्वागृत्रपैतदूंह् यदिहािबंभः पुरा। इष्टापूर्तमनु सम्पंश्य दक्षिणां यथां ते दत्तं बंहुधा विबंन्धुषः। इमौ युंनज्मि ते वृही असुंनीथाय वोढवें। याभ्यां यमस्य सादंनः सुकृतां चािपं गच्छतात्। पूषा त्वेतश्यांवयतु प्रविद्वाननंष्टपशुर्भुवंनस्य गोपाः। स त्वैतेभ्यः परिंददात्पितृभ्योऽग्निर्देवभ्यः सुविद्वत्रेभ्यः। पूषमा आशा अनुंवेद सर्वाः सो अस्माः अभयतमेन नेषत्। स्वस्तिदा अर्घृणिः सर्ववीरोऽप्रंयुच्छन्पुर एतु प्रविद्वान्॥१॥

आयुंर्विश्वायुः परिपासित त्वा पूषा त्वां पातु प्रपंथे पुरस्तांत्। यत्राऽऽसंते सुकृतो यत्र ते ययुस्तत्रं त्वा देवः संविता दंधातु। भवंनस्य पत इद॰ हृविः। अग्नयं रियमते स्वाहां। पुरुंषस्य सयाव्यपेद्घानिं मृज्महे। यथां नो अत्र नापंरः पुरा ज्रस् आयंति। पुरुंषस्य सयाविर् वि तें प्राणमंसि स्नसम्। शरीरेण महीमिहिं स्वधयेहिं पितृनुपं प्रजयाऽस्मानिहावंह। मैवंं मा्ड् स्ता प्रियेऽहं देवी सती पितृलोकं यदैषि। विश्ववारा नर्भसा संव्ययन्त्युभौ नों लोकौ पर्यसाऽभ्यावंवृथ्स्व॥२॥

इयं नारीं पतिलोकं वृंणाना निपंद्यत उपं त्वा मर्त्य प्रेतम्। विश्वं पुराणमनुं पालयंन्ती तस्यै प्रजां द्रविणं चेह धेहि। उदींर्ष्व नार्यभि जीवलोकमितासुमेतमुपंशेष एहिं। हस्तुग्राभस्यं दिधिषोस्त्वमेतत्पत्युंर्जनित्वम्भि सम्बंभूव। सुवर्ण् हस्तांदाददाना मृतस्यं श्रिये ब्रह्मणे तेजसे बलाय। अत्रैव त्विमह वय र सुशेवा विश्वाः स्पृधों अभिमांतीर्जयेम। धनुर्हस्तादाददाना मृतस्यं श्रिये क्षुत्रायौजंसे बलाय। अत्रैव त्वमिह वय र सुशेवा विश्वाः स्पृधों अभिमातीर्जयेम। मणि र हस्तादाददांना मृतस्यं श्रिये विशे पृष्ट्ये बलाय। अत्रैव त्विमह वय स्रोवा विश्वाः स्पृधीं अभिमातीर्जयेम॥३॥ इममंग्ने चम्सं मा विजीहरः प्रियो देवानांमुत सोम्यानांम्। पुष यश्चमसो देवपानस्तस्मिन्देवा अमृता मादयन्ताम्। अग्नेर्वर्म परि गोभिर्व्ययस्व सं प्रोर्णुष्व मेदंसा पीवंसा च। नेत्त्वां धृष्णुर्हरंसा जर्हंषाणो दर्धद्विधक्ष्यन्पर्यङ्खयांतै। मैनंमग्ने विदंहो माऽभिशोंचो माऽस्य त्वचंं चिक्षिपो मा शरीरम्। युदा शृतं करवी जातवेदोऽथेमेनं प्रहिणुतात्पृतृभ्यः। शृतं यदा क्रसिं जातवेदोऽथेमेनं परिंदत्तात्पृतृभ्यः। युदा गच्छात्यस्नीतिमेतामथा देवानां वश्नीभंवाति। सूर्यं ते चक्षुंर्गच्छत् वातंमात्मा द्यां च गच्छं पृथिवीं च धर्मणा। अपो वां गच्छ यदि तत्रं ते हितमोषंधीषु प्रतितिष्ठा शरीरेः। अजो भागस्तपंसा तं तंपस्व तं ते शोचिस्तंपत् तं ते अर्चिः। यास्ते शिवास्तन्वों जातवेदस्ताभिविहेम स्कृतां यत्रं लोकाः। अयं वे त्वमस्मादिध त्वमेतद्यं वे तदस्य योनिरसि। वैश्वानरः पुत्रः पित्रे लोककृञ्जांतवेदो वहंम स्मुकृतां यत्रं लोकाः॥४॥ विद्वान्यावेष्ट्याभिमांतिज्ञेम् अरीरक्ष्वलि च॥———[१]

य पुतस्यं पुथो गोप्तारुस्तेभ्यः स्वाहा य पुतस्यं पुथो रंक्षितारुस्तेभ्यः स्वाहा य एतस्यं पर्थोभिऽरंक्षितारस्तेभ्यः स्वाहाँ ऽऽख्यात्रे स्वाहां ऽपाख्यात्रे स्वाहां ऽभिलालंपते स्वाहांऽपुलालंपते स्वाहाऽग्नये कर्मकृते स्वाहा यमत्र नाधीमस्तस्मै स्वाहाँ। यस्तं इध्मं जभरंथ्सिष्विदानो मूर्धानं वात तपंते त्वाया। दिवो विश्वंस्माथ्सीमघायत उंरुष्यः। अस्मात्त्वमधि जातोऽसि त्वदयं जायतां पुनः। अग्नये वैश्वानरायं सुवर्गायं लोकाय स्वाहां॥५॥ य एतस्य लत्पश्रं॥ [२] प्र केतुनां बृहता भाँत्यग्निराविर्विश्वांनि वृष्भो रोरवीति। दिवश्चिदन्तादुप् मामुदानंडुपामुपस्थें महिषो वंवर्ध। इदं त एकं पर ऊंत एकं तृतीयेंन ज्योतिंषा संविंशस्व। संवेशनस्तनुवै चारुरेधि प्रियो देवानां परमे सधस्थैं। नाके सुपूर्णमुप यत्पतंन्त हदा वेनंन्तो अभ्यचंक्षत त्वा। हिरंण्यपक्षं वर्रुणस्य दूतं यमस्य योनौ शकुनं भुंरण्युम्।

अतिंद्रव सारमेयौ श्वानौं चतुरक्षौ श्वलौं साधुनां पृथा। अथां पितॄन्थ्सुंविदत्रा श्वणीहि यमेन ये संधमादं मदन्ति। यौ ते श्वानौं यमरिक्षतारौं चतुरक्षौ पंथिरक्षीं नृचक्षंसा। ताभ्या रे राज्नपिरं देह्येन श्रस्वस्ति चौस्मा अनमीवं चं धेहि॥६॥

उरुणसार्वसुतृपांवुलुम्बलौ यमस्यं दूतौ चरतो वशा अन्।
तावस्मभ्यं दृशये सूर्याय पुनंदत्ता वसुंमुद्येह भुद्रम्। सोम्
एकैभ्यः पवते घृतमेक उपांसते। येभ्यो मधुं प्रधावंति
ता अश्वेदेवापि गच्छतात्। ये युध्यंन्ते प्रधनेषु शूरांसो ये
तंनुत्यजः। ये वां सहस्रंदक्षिणास्ता अश्वेदेवापि गच्छतात्।
तपसा ये अनाधृष्यास्तपंसा ये सुवंग्ताः। तपो ये
चित्रिरे महत्ता अश्वेदेवापि गच्छतात्। अश्मंन्वती रेवतीः
स रंभध्वमुत्तिष्ठत् प्रतंरता सखायः। अत्रां जहाम् ये
अस्त्रशेवाः शिवान् व्यम्भि वाजान्तरंरम॥७॥

यद्वै देवस्यं सिवृतुः प्वित्र सहस्रंधारं वितंतम्नतिरक्षे। येनापुनादिन्द्रमनार्तमार्त्ये तेनाहं मा स्वर्वतंनं पुनामि। या राष्ट्रात्पन्नादप् यन्ति शाखां अभिमृता नृपितिमिच्छमानाः। धातुस्ताः सर्वाः पर्वनेन पूताः प्रजयास्मान्नय्या वर्चसा स्रसृंजाथ। उद्वयं तमंस्स्पिर् पश्यंन्तो ज्योतिरुत्तंरम्। देवं देवत्रा सूर्यमगंन्म ज्योतिरुत्तमम्। धाता पुनातु सिवृता पुनातु। अग्नेस्तेजंसा सूर्यस्य वर्चसा॥८॥ ध्रुत्तस्म् चा—[३]

यन्ते अग्निममंन्थाम वृष्भायेव पक्तेवे। इमन्तर शंमयामसि क्षीरेणं चोद्केनं च। यन्त्वमंग्ने समदंहस्त्वमु निर्वापया पुनः। क्याम्बूरत्रं जायतां पाकदूर्वा व्यंत्कशा। शीतिंके शीतिंकावित् ह्रादुंके ह्रादुंकावित। मण्डूक्यां सुसङ्गमयेम इस्वंग्निर शमयं। शं ते धन्वन्या आपः शमुं ते सन्त्वनूक्याः। शं ते समुद्रिया आपः शमुं ते सन्तु वर्ष्याः। शं ते स्रवंन्तीस्तुनुवे शमुं ते सन्तु कूप्याः। शन्ते नीहारो वंर्षतु शमु पृष्वाऽवंशीयताम्॥९॥

अवं सृज् पुनंरग्ने पितृभ्यो यस्त आहुंत्श्चरंति स्वधाभिः। आयुर्वसान् उपं यातु शेषु सङ्गेच्छतां तनुवां जातवेदः। सङ्गंच्छस्व पितृभिः सङ् स्वधाभिः समिष्टापूर्तेनं पर्मे व्योमन्। यत्र भूम्यै वृणसे तत्रं गच्छ तत्रं त्वा देवः संविता दंधातु। यत्ते कृष्णः शंकुन आंतुतोदं पिपीलः सूर्प उत वा श्वापंदः। अग्निष्टद्विश्वांदनृणं कृणोतु सोमश्च यो ब्रांह्मणमांविवेशं। उत्तिष्ठातंस्तुनुव् सम्भेरस्व मेह गात्रुमवंहा मा शरीरम्। यत्रु भूम्यै वृणसे तत्रं गच्छ तत्रं त्वा देवः संविता दंधातु। इदं तु एकं पुर ऊत् एकं तृतीयेंन ज्योतिषा संविशस्व। संवेशनस्तनुवै चारुरेधि प्रियो देवानां पर्मे स्थस्थें। उत्तिष्ठ प्रेहि प्रद्रवौकः कृणुष्व परमे व्योमन्। यमेन त्वं यम्यां संविदानोत्तमं नाकमधिं रोहेमम्। अश्मंन्वती रेवतीर्यद्वै देवस्यं सवितुः पवित्रं या

राष्ट्रात्पन्नादुद्वयं तमंस्स्पिरं धाता पुंनातु। अस्मात्त्वमिधं जातौंऽस्ययं त्वदिधंजायताम्। अग्नयं वैश्वान्रायं सुवृगीयं लोकाय स्वाहाँ॥१०॥ अस्मात्त्व प्रयं चा——[४] आयांतु देवः सुमनांभिरूतिभिर्यमो हंवेह प्रयंताभिर्क्ता। आसींदता सपुप्रयतेह ब्रहिष्यूर्जाय जात्ये ममं शत्रुहत्यैं। यमे इंव यतमाने यदैतं प्रवाम्भरन्मानुंषा देवयन्तंः। आसींदत् इं स्वमृं लोकं विदाने स्वास्स्थे भंवत्मिन्दंवे नः। यमाय सोम स्मृत्त यमायं जुहुता ह्विः। यम हं यज्ञो गंच्छत्यग्निद्ंतो अरंङ्कृतः। यमायं घृतवंद्वविर्जुहोत् प्र चं तिष्ठत। स नो देवेष्वायमदीर्घमायुः प्र जीवसें। यमाय मधुमत्तम् राज्ञे ह्व्यं जुंहोतन। इदं नम् ऋषिभ्यः पूर्वजेभ्यः पूर्वेभ्यः पिथकृद्धः॥११॥

योऽस्य कौष्ठ्य जर्गतः पार्थिवस्यैकं इद्वृशी। यमं भंश्चाश्रवो गांय यो राजांनप्रोध्यः। यमङ्गाय भङ्गाश्रवो यो राजांनप्रोध्यः। येनाऽऽपो नद्यो धन्वांनि येन द्यौः पृथिवी दृढा। हिरण्यकक्ष्यान् सुधुरान् हिरण्याक्षानयः श्राफान्। अश्वांननश्यंतो दानं यमो राजाऽभि तिष्ठंति। यमो दाधार पृथिवीं यमो विश्वमिदं जर्गत्। यमाय सर्वमित्रस्थे यत्प्राणद्वायुरिक्षितम्। यथा पश्च यथा षड्यथा पश्चं दृशर्षयः। यमं यो विद्याध्म ब्रूंयाद्यथैक ऋषिर्विजान्ते॥१२॥

त्रिकंद्रुकेभिः पतंति षडुर्वीरेक्मिद्धृहत्। गायुत्री

त्रिष्टुप्छन्दा १सि सर्वा ता यम आहिता। अहं रह्नं यंमानो गामश्वं पुरुषं जगंत्। वैवंस्वतो न तृंप्यति पश्चंभिर्मानं वैर्यमः। वैवंस्वते विविच्यन्ते यमे राजंनि ते जनाः। ये चेह सत्येनेच्छंन्ते य उ चानृंतवादिनः। ते राजिन्निह विविच्यन्ते ऽथा यंन्ति त्वामुपं। देवा १ श्व ये नं मस्यन्ति ब्राह्मणा १ श्वाप्चित्यंति। यस्मिन्वृक्षे सुपलाशे देवैः सम्पिबंते यमः। अत्रां नो विश्पतिः पिता पुराणा अनुंवेनित॥१३॥ प्रकृषो विज्ञान्ते वेनित॥ विश्पतिः पिता पुराणा अनुंवेनित॥१३॥

वैश्वान्ते ह्विरिदं जुंहोमि साह्स्रमुथ्स श्रातधारमेतम्। तिस्मिन्नेष पितरं पिताम्हं प्रिपेतामहं बिभर्तिपन्वंमाने। द्रप्सश्चंस्कन्द पृथिवीमन् द्यामिमं च योनिमन् यश्च पूर्वः। तृतीयं योनिमन् स्श्चरंन्तं द्रप्सं जुहोम्यन् सप्त होत्राः। इम संमुद्र श्रातधारमुथ्सं व्यच्यमानं भुवंनस्य मध्ये। घृतं दुहानामिदितिं जनायाग्रे मा हिर्साः पर्मे व्योमन्। अपेत वीत वि च सर्पतातो येऽत्र स्थ पुराणा ये च नूतंनाः। अहोभिरद्भिरक्तिभिर्वां यमो दंदात्ववसानमस्म। स्वितेतानि शरीराणि पृथिव्ये मातुरुपस्थ आदंधे। तेभिर्युज्यन्तामिष्नयाः॥१४॥

शुनं वाहाः शुनं नाराः शुनं कृषतु लाङ्गेलम्। शुनं वेर्त्रा बेध्यन्ताः शुनमष्ट्रामुदिङ्गय् शुनांसीरा शुनम्स्मासुं धत्तम्। शुनांसीराविमां वाचं यद्दिवि चेक्रथः पर्यः। तेनेमामुपं सिश्चतम्। सीते वन्दांमहे त्वाऽर्वाची सुभगे भव। यथां नः सुभगा संसि यथां नः सुफला संसि। स्वितैतानि शरीराणि पृथिव्यै मातुरुपस्थ आदंधे। तेभिरदिते शं भंव। विमुंच्यध्वमिष्ट्रया देवयाना अतांरिष्म तमंसस्पारमस्य। ज्योतिरापाम सुवंरगन्म॥१५॥

प्र वाता वान्तिं प्तयंन्ति विद्युत् उदोषंधीर्जिहते पिन्वंते सुवंः। इरा विश्वंस्मै भुवंनाय जायते यत्पूर्जन्यः पृथिवी र रेतुसाऽवंति। यथा यमायं हार्म्यमवपुन्पश्चे मानुवाः। एवं वंपामि हार्म्यं यथासाम जीवलोके भूर्रयः। चितः स्थ परिचितं ऊर्ध्वचितः श्रयध्वं पितरो देवता। प्रजापंतिर्वः सादयतु तया देवतया। आप्यायस्व सन्ते॥१६॥अष्ठिया अंगम सुप्त चं॥——[६] उत्ते तभ्रोमि पृथिवीं त्वत्परीमं लोकं निदधन्मो अहर रिषम्। एता स्थूणां पितरो धारयन्तु तेऽत्रां यमः सादनात्ते मिनोतु। उपंसर्प मातरं भूमिंमेतामुंरुव्यचंसं पृथिवी र सुशेवाम। ऊर्णमदा युवृतिर्दक्षिणावत्येषा त्वां पातु निर्ऋत्या उपस्थैं। उङ्गेश्चस्व पृथिवि मा विबाधिथाः सूपायनास्में भव सूपवश्चना। माता पुत्रं यथां सिचाभ्येंनं भूमि वृणु। उङ्गर्श्वमाना पृथिवी हि तिष्ठंसि सहस्रं मित् उप हि श्रयंन्ताम्। ते गृहासो मधुश्रुतो विश्वाहाँस्मै शरणाः सन्त्वत्रं। एणींर्धाना हरिंणीरर्जुनीः सन्तु धेनवंः। तिलंबथ्सा ऊर्जमस्मै दुहांना विश्वाहां सन्त्वनपंस्फुरन्तीः॥१७॥

पृषा तें यम्सादेने स्वधा निधीयते गृहे। अक्षितिनीमं ते असौ। इदं पितृभ्यः प्रभेरेम ब्रहिर्देवेभ्यो जीवेन्त उत्तरं भरेम। तत्त्वंमारोहासो मेघ्यो भवं यमेन त्वं यम्यां संविदानः। मा त्वां वृक्षौ सम्बाधिष्टां मा माता पृथिवि त्वम्। पितृन् हि यत्र गच्छास्येधांसं यम्राज्यें। मा त्वां वृक्षौ सम्बाधिथां मा माता पृथिवी मही। वैवस्वत हि गच्छांसि यम्राज्ये विरांजिस। नळं प्रवमारोहैतं नळेनं पृथोऽन्विहि। स त्वं नळप्रंवो भूत्वा सन्तंर प्रतरोत्तर॥१८॥

स्वितेतानि शरीराणि पृथिव्यै मातुरुपस्थ आदेधे। तेभ्यंः पृथिवि शं भेव। षड्ढांता सूर्यं ते चक्षुंर्गच्छतु वातंमात्मा द्यां च गच्छं पृथिवीं च धर्मणा। अपो वां गच्छु यदि तत्रं ते हितमोषंधीषु प्रतितिष्ठा शरीरैः। परं मृत्यो अनुपरेहि पन्थां यस्ते स्व इतंरो देवयानात। चक्षुंष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि मा नंः प्रजा रीरिषो मोत वीरान्। शं वातः शर हि ते घृणिः शर्मु ते स्न्त्वोषंधीः। कल्पन्तां मे दिशः शृग्माः। पृथिव्यास्त्वां लोके सादयाम्यमुष्य शर्मास पितरो देवता। प्रजापंतिस्त्वा सादयतु तयां देवतंया। अन्तरिक्षस्य त्वा दिवस्त्वां दिशां त्वा नाकंस्य त्वा पृष्ठे ब्रथ्नस्यं त्वा विष्ठपं सादयाम्यमुष्य शर्मास पितरो देवता। प्रजापंतिस्त्वा नाकंस्य त्वा पृष्ठे ब्रथ्नस्यं त्वा विष्ठपं सादयाम्यमुष्य शर्मास पितरो देवता। प्रजापंतिस्त्वा सादयतु तयां देवतंया॥१९॥

अपूपवाँन्घृतवा ईश्चरुरेह सींदतूत्तभुवन् पृथिवीं द्यामुतोपिर।

योनिकृतः पथिकृतः सपर्यत् ये देवानां घृतभांगा इह स्था पृषा ते यमसादेन स्वधा निधीयते गृहेऽसौ। दशाँक्षरा ता॰ रंक्षस्व तां गोपायस्व तां ते परिददामि तस्यां त्वा मा दंभिन्पतरो देवतां। प्रजापंतिस्त्वा सादयतु तयां देवतंया। अपूपवाँञ्छृतवाँन् क्षीरवान्दधिवान्मधुंमाङ्श्चरुरेह सींदतूत्तभ्रुवन् पृथिवीं द्यामुतोपरि। योनिकृतः पथिकृतः सपर्यत् ये देवानाः शृतभांगाः क्षीरभांगा दिधेभागा मधुंभागा इह स्था पृषा ते यमसादेने स्वधा निधीयते गृहेऽसौ। शृताक्षरा सहस्राक्षराऽयुतांक्षराऽच्युताक्षरा ता॰ रंक्षस्व तां गोपायस्व तां ते परिददामि तस्यां त्वा मा दंभिन्पतरो देवतां। प्रजापंतिस्त्वा सादयतु तयां देवत्या॥२०॥ अनंपस्पत्वीकर्तः वेवतंया है वा [७]

पृतास्ते स्वधा अमृताः करोमि यास्ते धानाः परिकिराम्यत्रे। तास्ते यमः पितृभिः संविदानोऽत्रं धेनः कांमृदुषाः करोत्। त्वामर्जुनौषंधीनां पयो ब्रह्माण् इद्विदः। तासां त्वा मध्यादादंदे चरुभ्यो अपिधातवे। दूर्वाणाः स्तम्बमाहंरैतां प्रियतंमां ममं। इमां दिशं मनुष्यांणां भूयिष्ठानु वि रोहत्। काशांनाः स्तम्बमाहंर रक्षंसामपंहत्ये। य पृतस्ये दिशः प्राभंवन्नघायवो यथा तेनाभंवान्पुनः। दर्भाणाः स्तम्बमाहंर पितृणामोषंधीं प्रियाम्। अन्वस्यै मूलं जीवादनु काण्डमथो फलम्॥२१॥

लोकं पृण ता अस्य सूदंदोहसः। शं वातः शर हि ते घृणिः शर्मु ते सन्त्वोषंधीः। कल्पन्तां ते दिशः सर्वाः। इदमेव मेतोऽपंरामार्तिमाराम् काश्चन। तथा तदिश्वभ्यां कृतं मित्रेण वर्रुणेन च। वरणो वारयादिदं देवो वनस्पतिः। आर्त्यै निर्ऋत्यै द्वेषांच वनस्पतिः। विधृतिरसि विधारयासमद्घा द्वेषा रेसि शमि शमयास्मद्घा द्वेषा रेसि यव यवयास्मद्घा द्वेषा रेसि। पृथिवीं गंच्छान्तरिक्षं गच्छ दिवं गच्छ दिशों गच्छ सुवंगच्छ सुवंगच्छ दिशों गच्छ दिवं गच्छान्तरिक्षं गच्छ पृथिवीं गेच्छा ऽऽपो वां गच्छ यदि तत्रं ते हितमोषंधीषु प्रतितिष्ठा शरींरैः। अश्मंन्वती रेवतीर्यद्वै देवस्यं सवितुः पवित्रं या राष्ट्रात्पन्नादुद्वयं तमंसस्परिं धाता पुनातु॥२२॥ फले पुनातु॥[८] आ रोहताऽऽयुर्जुरसं गृणाना अनुपूर्वं यतमाना यतिष्ट। इह त्वष्टां सुजिनमा सुरत्नों दीर्घमायुः करतु जीवसें वः। यथाऽहाँन्यनुपूर्वं भवंन्ति यथर्तवं ऋतुभियंन्तिं क्रुप्ताः। यथा न पूर्वमपंरो जहाँत्येवा धांतरायू ५ षि कल्पयैषाम्। न हिं ते अग्ने तनुवैं क्रूरं चकार मर्त्यः। कपिर्बभस्ति तेर्जनं पुनर्जरायु गौरिंव। अपं नः शोशुंचद्घमग्ने शुशुध्या र्यिम्। अपं नुः शोशुंचद्घं मृत्यवे स्वाहां। अनुङ्गाहंमुन्वारंभामहे स्वस्तयें। स न इन्द्रं इव देवेभ्यो वहिं: सम्पारंणो भव॥२३॥ इमे जीवा विं मृतैरावंवर्तिन्नभूँद्भद्रा देवहूंतिं नो अद्य। प्राञ्जोगामानृतये हसाय द्राघीय आर्युः प्रतुरां दर्धानाः।

मृत्योः पदं योपयंन्तो यदेम् द्राघीय आयुंः प्रत्रां दर्धानाः। आप्यायमानाः प्रजया धनेन शुद्धाः पूता भवथ यज्ञियासः। इमं जीवेभ्यः पिरिधं दंधामि मा नोऽनुंगादपंरो अर्धमेतम्। श्तं जीवन्तु श्ररदः पुरूचीस्तिरो मृत्युं दंद्महे पर्वतेन। इमा नारीरविध्वाः सुपत्नीराञ्जेनेन सपिषा सम्मृंशन्ताम्। अनुश्रवो अनमीवाः सुशेवा आरोहन्तु जनयो योनिमग्रे। यदाञ्जेनं त्रैककुदं जात्र हिमवंतस्परि। तेनामृतंस्य मूलेनारांतीर्जम्भयामसि। यथा त्वमुंद्धिनथ्स्योषधे पृथिव्या अधि। एविम्म उद्धिन्दन्तु कीत्या यशंसा ब्रह्मवर्चसेनं। अजौऽस्यजास्मद्धा द्वेषा स्सि यवोऽसि यवयास्मद्धा द्वेषा सि॥२४॥ भव जम्भवाक भाषा । [९]

अपं नः शोशंचद्घमभ्नं शुशुध्या र्यिम्। अपं नः शोशंचद्घम्। सुक्षेत्रिया संगात्या वंसूया चं यजामहे। अपं नः शोशंचद्घम्। प्रयद्भन्दिष्ठ एषां प्रास्माकांसश्च सूरयंः। अपं नः शोशंचद्घम्। प्रयद्भेः सहंस्वतो विश्वतो यन्तिं सूरयंः। अपं नः शोशंचद्घम्। प्रयत्ते अग्ने सूरयो जायेमहि प्रते व्यम्। अपं नः शोशंचद्घम्॥२५॥

त्व ह विश्वतोमुख विश्वतः परिभूरसिं। अपं नः शोशुंचद्घम्। द्विषों नो विश्वतोमुखाऽतिं नावेवं पारय। अपं नः शोशुंचद्घम्। स नः सिन्धुंमिव नावयातिं पर्षा स्वस्तयें। अपं नः शोशुंचद्घम्। आपंः प्रवृणादिंव यतीरपास्मथ्स्यंन्दताम्घम्। अपं नः शोशंचद्घम्। उद्घनादंदकानीवापास्मथ्स्यंन्दताम्घम्। अपं नः शोशंचद्घम्। आन्नदायं प्रमोदाय पुनरागा्ड् स्वान्गृहान्। अपं नः शोशंचद्घम्। शोशंचद्घम्। न व तत्र प्रमीयते गौरश्वः पुरुषः पृशुः। यत्रेदं ब्रह्मं क्रियते परिधिर्जीवंनायकमपं नः शोशंचद्घम्॥२६॥ अपम्यं क्लारं वा — [१०]

अपंश्याम युवितिमाचरंन्तीं मृतायं जीवां परिणीयमांनाम्। अन्थेन या तमंसा प्रावृंताऽसि प्राचीमवांचीमवयन्नरिष्ठौ। मयैतां माङ्स्तां भ्रियमांणा देवी सती पितृलोकं यदैषि। विश्ववांरा नमंसा संव्यंयन्त्युमौ नों लोकौ पयसाऽऽवृंणीहि। रियष्ठामुग्नें मध्मन्तमूर्मिणमूर्जः सन्तं त्वा पयसोप सश्संदेम। सश्रय्या समु वर्चसा सचंस्वा नः स्वस्तयें। ये जीवा ये चं मृता ये जाता ये च जन्त्याः। तेभ्यो घृतस्यं धारियतुं मधुंधारा व्युन्दती। माता रुद्राणां दुहिता वसूंनाङ् स्वसांऽऽदित्यानांममृतंस्य नाभिः। प्रणुवोचं चिकितुषे जनाय मागामनांगामिदितिं विधिष्ट। पिबंतूदकं तृणांन्यत्तु। ओमुथ्मृजत॥२७॥ व्युक्ष विधिष्ट। पिवंतूदकं तृणांन्यत्तु। ओमुथ्मृजत॥२७॥ व्युक्ष विधिष्ट। पिवंतूदकं तृणांन्यत्तु।

सन्त्वां सिश्चामि यजुषां प्रजामायुर्धनं च॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः।

सुमङ्गलीरियं वधूरिमाः संमेत् पश्यंत। सौभाँग्यम्स्यै दत्त्वायाथास्तं वि परेतन। इमां त्विमिन्द्र मीद्वः सुपुत्राः सुभगांं कुरु। दशांस्यां पुत्राना धेहि पतिंमेकादशं कृधि॥ आवहंन्ती वितन्वाना। कुर्वाणा चीरंमात्मनंः। वासार्शस् मम् गावंश्च। अन्नपाने चं सर्वदा। ततों मे श्रियमावंह। ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

